

Forum VI

Oppimispolku lukuihin 18-20

Tavoitteet

- Tietotavoitteet: Opiskelija
 - tutustuu Afrikan alkuperäiskulttuurien piirteisiin ja maailmankuvaan
 - tietää Afrikan alueen historian peruslinjat
 - tietää, miten afrikkalaiset ja eurooppalaiset yhteiskunnat törmäsivät ja mitä seurauksia sillä oli
 - osaa hahmottaa afrikkalaisiin yhteiskuntiin ja kulttuureihin tulleita ulkopuolisia vaikutteita ja miten afrikkalaiset kulttuurit ovat vaikuttaneet eurooppalaiseen kulttuuriin
 - osaa arvioida afrikkalaisten yhteiskuntien nykyistä kehitystä ja kehityssuuntia.
- Taitotavoitteet: Opiskelija
 - osaa etsiä aiheeseen liittyvää tietoa ja arvioida sitä kriittisesti
 - osaa harjoitella kuva- ja tekstilähteiden tulkitsemista.

Toteutus

- Opiskele luvut itsenäisesti, parin kanssa tai pienryhmässä oppikirjan ja netin avulla.
- Etene omaan tahtiisi, aikaa käytettävissä __ oppituntia.
- Ylöspäin eriyttävät tehtävät on merkitty +-merkillä.
- Oppituntien lisäksi sinun on työskenneltävä myös kotona. Palauta vastauksesi viimeistään __.
- Lue aluksi jokainen oppikirjan luku ennen tehtävien tekoa.

OSA I

1. Lue oppikirjan luku 18 ja tehtävät 1-4.
2. Tutki Afrikka-jakson aloitusaukeaman ja luvun 18 kuvia. Mitä stereotypioita kuvista tunnistat?
3. Vuonna 2016 julkaistiin uusi Tarzan-elokuva *Legend of Tarzan*.

- a. Katso elokuvan traileri. Tunnistatko stereotyyppioita?
<https://www.youtube.com/watch?v=oDc6oA8uc0c>
- b. Millaisen mielikuvan traileri luo Afrikasta?

4. Lue oppikirjan luku 19 ja tee tehtävät 1-2 ja 4.

5. Tutustu alla olevaan dokumenttiin ja tee siihen liittyvät tehtävät.

John Barbotin laatima kuvaus orjakaupasta. Barbot oli Ranskan kuninkaallisen Afrikan kauppakomppanian kauppa-asiamies ja teki ainakin kaksi kauppamatkaa Länsi-Afrikkaan vuosina 1678 ja 1682. Hänen kirjoituksensa julkaistiin vuonna 1732.

Nuo ihmiset, jotka myytiin orjiksi, olivat pääosin sotavankeja. Ne oli saatu keskinäisistä sodista tai ryöstöretkiltä, joita tehtiin vieraille alueille. Loput olivat omien heimolaistensa tai perheenjäsentensä myymiä. Usein tapahtui niin, että henkilö houkuteltiin kantamaan tai kuljettamaan jotakin kauppapaikkaan ja siellä hänet sitten myytiin orjaksi, vaikka hän olisi kuinka vastustanut.

Myös kuninkailla oli niin suuri valta-asema, että he saattoivat määrätä pienimmästäkin syystä henkilön myytäväksi orjaksi riippumatta asemasta tai arvosta. Naapurit varastavat toisiltaan lapsia, kun vanhemmat eivät kunnolla lapsiaan vahdi. Erytisesti lapsia katoaa silloin, kun heitä pidetään maissipellolla karkottamassa lintuparvia.

Nälänhädän aikaan ihmiset myyvät itsensä orjiksi saadakseen ruokaa ja ylläpidon. Kun ensimmäisen kerran saavuin alueelle joulukuussa 1681, olisin voinut ostaa suuren määrän orjia halvalla, jos olisin onnistunut samalla hankkimaan elintarvikkeita heidän ylläpitoaan varten. Tuona aikana oli alueella voimakas nälänhätä.

Orjakauppaa harjoittavat yleisemmin kuninkaat ja rikkaat kauppiaat kuin köyhät mustat. Lisäksi joitain orjia tuodaan sisämaan valtioista hyvinkin kaukaa ja myydään melko pienellä hinnalla. Nämä orjat ovat usein huonossa kunnossa, johtuen pitkästä matkasta ja huonosta kohtelusta matkan aikana. Heitä usein hakataan ja pidetään nälässä matkan aikana.

Orjakauppiaat kohtelevat orjiaan huonosti ja hakkaaminen on yleistä. Monissa ostamissani orjissa on ollut haavoja ja arpia. Tämä barbaarinen kohtelu tekee selväksi sen, että ne jotka myydään eurooppalaisille ja kuljetetaan Amerikkaan tai muualle maailmalle kokevat paremman kohtalon kuin Afrikkaan jäävät. Laivalla heitä hoidetaan ja pidetään hyvässä kunnossa, sillä se on omistajien etu. Kun heidät myydään Amerikassa, tilanne on sama. Omistajien kannattaa pitää omaisuudestaan huolta, sillä mitä pitempään orja elää sen enemmän hän isäntäänsä palvelee. On myös mahdollista, että heistä tulee kristittyjä ja he voivat niin pelastaa sielunsa. – –

Monet Afrikasta kuljetetut orjat uskoivat, että eurooppalaiset ovat kiinnostuneita heidän lihastaan ja että heitä viedään Amerikkaan ruuaksi. Siksi jotkut orjat vaipuivat melankoliaan ja epätoivoon. He kieltäytyivät syömästä, vaikka heitä siihen pakotettiin. Jotkut heistä nääntyivät nälkään. Minunkin orjieni joukossa oli muutamia tällaisia tapauksia ja jouduimme ruokkimaan heitä pakolla. Tällöin heiltä saattoi murtua hampaista, kun väänsimme suut pakolla auki. – –

Kun orjat tuodaan sisämaan valtioista rannikolle, heidät kootaan suuriin leireihin lähelle rantaa. Kun eurooppalaiset ostavat orjia, kaikki orjat ovat täysin alasti. Hyväksytyt orjat menevät omaan ryhmäänsä ja ne, joita ei osteta, ovat omassa ryhmässään. Hylätyt ovat usein esimerkiksi liian vanhoja, ontuvat, ovat huonohampaisia tai heillä on sukupuolitauti. Ostetuille orjille poltetaan kuumalla raudalla merkki rintaan sen mukaan minkä maan edustajat ovat orjan ostaneet. Näin kukin kansallisuus voi helposti valvoa omia orjiaan. Naisille merkki yritetään polttaa niin

hellästi kuin vaan on mahdollista. Merkitsemisen jälkeen orjat lähetetään takaisin leiriin odottamaan kuljetusta ja kullekin varataan muutaman pennyn ruokaraha leipää varten.

Merimiesten on huomioitava kuljetuksen aikana se, että orjat voivat yrittää kapinoida. Erityisesti sisämaasta tulevat orjat ovat valmiita kapinoimaan. Sillä alueella on tapana syödä ihmisen lihaa ja sitä myydään yleisesti toreilla. Nämä orjat uskovat, että heitä viedään ruuaksi ja ovat siksi valmiita tekemään mitä tahansa vapautensa eteen.

Lähde: Digital History -sivusto.
www.digitalhistory.uh.edu

Dokumenttiin liittyvät tehtävät

1. Miten ihmiset joutuivat orjiksi Barbotin mukaan? Miten eurooppalaisten ylimielisyys tulee esille dokumentissa?
2. Mitkä kohdat osoittavat, että orjat olivat vain kauppatarvaraa?
3. Pohdi dokumenttia lähdekriittisesti.
 - a) Mitkä kohdat ovat uskottavia?
 - b) Mitkä kohdat ovat selvästi epäuskottavia?
4. Mikä vaikutus orjakaupalla oli Afrikkaan?

6. Etsi verkosta tilastoja orjakaupasta ajalta n. 1500-1800. Minne eri alueille Afrikasta vietiin orjia?

7. Pohdi, miten orjakauppa vaikutti Afrikkaan?

- + 8. Millaista oli apartheid? Katso oheiset kaksi videota.
<https://www.youtube.com/watch?v=S7yvnUz2PLE&t=78s>
<https://www.youtube.com/watch?v=2f2k6iDFCL4&t=2s>
 - a) Tee kymmenen kohdan lista siitä, miten apartheid ilmeni.
 - b) Pohdi, miksi apartheid oli mahdollista?
 - c) Miksi apartheid päättyi?

- + 9. Tee seuraava käsitekartta. Oheiset sanat sijoitetaan käsitekarttaan.

Sijoitettavat termit koko käsittekarttaan:

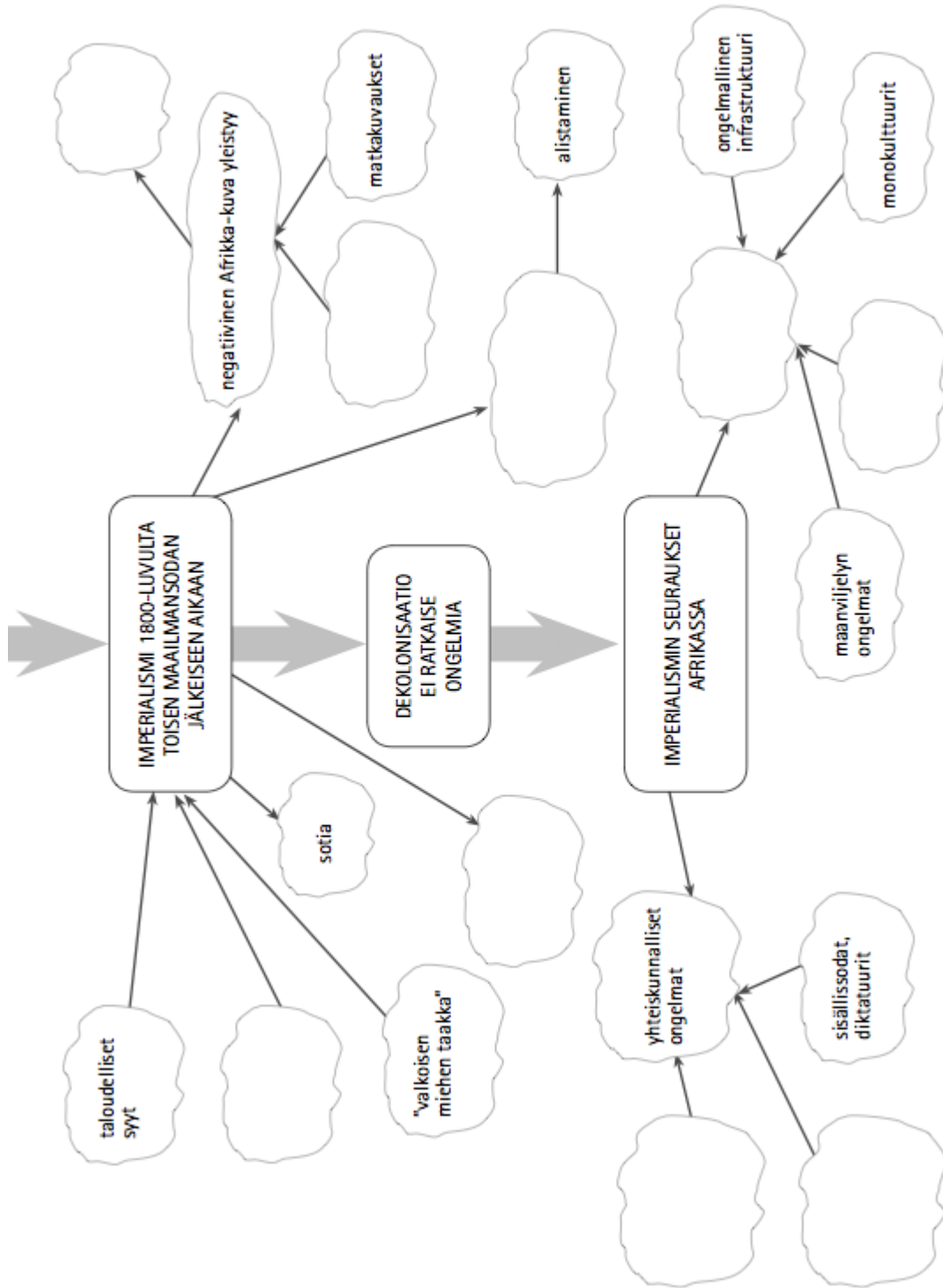
- taloudelliset ongelmat
- Hollannin buurit Etelä-Afrikkaan
- taudit, ilmasto ym.
- esimerkkinä Ghana
- rotuoppi
- musiikin ja kuvanveiston suuri merkitys
- uskonnon suuri merkitys
- tieteiden kehittyminen
- riippuvaisuus länsimaista
- eurooppalainen hallintojärjestelmä
- bantu-ekspansio 200-luvulla eaa.
- Kongo kamala esimerkki
- päättyy vähitellen 1800-luvulla
- kolonialismi eli taloudellinen hyödyntäminen
- Etelä-Afrikan apartheidpolitiikka
- sotia ja väestökato
- valtapoliittiset syyt
- populaarikulttuuri
- väkivaltaisia villejä
- suuret yhteiskunnalliset erot

Sijoitettavat termit käsittekartan alkuosaan:

- taudit, ilmasto ym.
- bantu-ekspansio 200-luvulla eaa.
- uskonnon suuri merkitys
- esimerkkinä Ghana
- sotia ja väestökato
- musiikin ja kuvanveiston suuri merkitys
- päättyy vähitellen 1800-luvulla
- kolonialismi eli taloudellinen hyödyntäminen
- tieteiden kehittyminen
- Hollannin buurit Etelä-Afrikkaan

Sijoitettavat termit käsittekartan loppuosaan:

- rotuoppi
- suuret yhteiskunnalliset erot
- valtapoliittiset syyt
- taloudelliset ongelmat
- Etelä-Afrikan apartheidpolitiikka
- Kongo kamala esimerkki
- populaarikulttuuri
- väkivaltaisia villejä
- eurooppalainen hallintojärjestelmä

OSA II

10. Lue oppikirjan luku 20 ja tee tehtävät 1-4.

11. Valitse viisi Afrikkaan nykypäivään tai tulevaisuuteen liittyvää positiivista asiaa ja kirjoita kustakin 10-20 sanan perustelut.

OSA III

Arviointi

Itsearviointi

- a) Mitä uutta opit?
- b) Mikä oli mielenkiintoista?
- c) Mistä olisit halunnut saada lisää tietoa?
- d) Mikä oli vaikeaa?
- e) Anna arvosana omalle työskentelyllesi (1–5).

Vertaisarviointi

Arvioi jonkun ryhmän muun opiskelijan oppimispolun tehtäviä.

- a) Missä hän onnistui erityisen hyvin?
- b) Mitä hän kenties olisi voinut vielä parantaa?